

Pædagogisk indblik: Børns læselyst

Protokol til forskningsoversigt

Henriette Romme Lund, Anna Karlskov Skyggebjerg og Anne Marie Klint Jørgensen

Forskningsoversigtens hovedspørgsmål:

- Hvad forstår forskningen ved børns læselyst?
- Ud fra hvilke teoretiske og metodiske tilgange undersøges og beskrives børns læselyst?

Disse spørgsmål søges besvaret gennem en grundig litteratursøgning inden for det overordnede emne "børns læselyst" efterfulgt af kondensering og formidling af forskningens hovedfund og konklusioner.

Litteraturstudiets formål:

- At skabe overblik over og indblik i forskningslitteraturen vedr. børns læselyst
- At give en forståelse af, hvad forskningslitteraturen peger på som værende stimulerende for børns læselyst?
- At give en forståelse af, hvad forskningslitteraturen peger på som værende hæmmende for børns læselyst?
- At give en forståelse af hvilke(n) forståelse(r) af børns læselyst, forskningslitteraturen beskæftiger sig med samt et overblik over de centrale temaer og problemstillinger.
- At give et indblik i feltets forskningshistorik, de forskningsspørgsmål samt de teoretiske og metodiske tilgange der arbejdes med og de betydninger de har for de fund, der skrives frem.
- At give et indblik i feltets diskussioner samt i, hvad forskningen beskæftiger sig med, og hvad den ikke beskæftiger sig med og derigennem inspirere til nye undersøgelser og måder at undersøge feltet på.

Litteraturstudiets design:

Der er gennemført to søgeprocesser, en for international viden og en for skandinavisk viden.

Den internationale søgning er udført i databaserne: ERIC, Education Database, Australian Education Index, British Education Index, ProQuest Dissertations & Theses Global.

Den skandinaviske søgning er udført i følgende databaser:

I Danmark - Bibliotek.dk og Forskningsdatabasen.

I Norge - Cristin, Norart og Oria.

I Sverige - Libris, DIVA Portal og Swepub.

Der er tilstræbt ensartede søgestrengene med sproglige tilpasninger i de forskellige databaser. De engelske og nordiske søgebegreber er tilpasset efter databasernes muligheder.

Institutionssøgning for forsknings- og udviklingsprojekter (grå søgning) er udført følgende steder:

- VIVE
- Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)
- Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning
- Kunnskapssenter for utdanning
- Utdanningsforskning.no
- Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education (NIFU)
- Velferdsforskningsinstituttet NOVA
- Nasjonalt organ for kvalitet i utdanninga (NOKUT)
- NordForsk
- Skolforskningsinstituttet
- NOKUT
- Skolverket
- Skolporten
- ifous.se (innovation, forskning och utveckling i skola och förskola).

Afgrænsninger:

- Der er udelukkende søgt efter udgivelser publiceret på engelsk, tysk, dansk, norsk eller svensk
- Der er udelukkende søgt efter udgivelser publiceret i perioden 2005 – 2020.
- Der er udelukkende søgt efter peer reviewede studier.

Søgeord

De søgeord, der blev anvendt i de internationale databaser, er hentet fra andre publikationer. Særligt fra antologien *Literacy and motivation: reading engagement in individuals and groups* (Verhoeven & Snow, 2001) og forskningsoversigten *Reading for Pleasure: A Research Overview* (Clark & Rumbold, 2006).

Søgestreng i internationale databaser

```
(ab((Pupil* OR Student* OR Child* OR Young Adult* OR Juvenile* OR Adolescen* OR Primary NEAR/1 Education OR Elementary NEAR/1 Education OR Secondary NEAR/1 Education OR Elementary NEAR/1 School NEAR/1 Students OR Primary NEAR/1 school* OR Secondary NEAR/1 school* OR "Grade 1" OR "Grade 2" "Grade 3" OR "Grade 4" OR "Grade 5" OR "Grade 6" OR "Grade 7" OR "Grade 8" OR "Grade 9" OR "Grade 10")) OR su((Pupil* OR Student* OR Child* OR Young Adult* OR Juvenile* OR Adolescen* OR Primary NEAR/1 Education OR Elementary NEAR/1 Education OR Secondary NEAR/1 Education OR Elementary NEAR/1 School NEAR/1 Students OR Primary NEAR/1 school* OR Secondary NEAR/1 school* OR "Grade 1" OR "Grade 2" "Grade 3" OR "Grade 4" OR "Grade 5" OR "Grade 6" OR "Grade 7" OR "Grade 8" OR "Grade 9" OR "Grade 10")) OR ti((Pupil* OR Student* OR Child* OR Young Adult* OR Juvenile* OR Adolescen* OR Primary NEAR/1 Education OR Elementary NEAR/1 Education OR Secondary NEAR/1 Education OR Elementary NEAR/1 School NEAR/1 Students OR Primary NEAR/1 school* OR Secondary NEAR/1 school* OR "Grade 1" OR "Grade 2" "Grade 3" OR "Grade 4" OR "Grade 5" OR "Grade 6" OR "Grade 7" OR "Grade 8" OR "Grade 9" OR "Grade 10")) AND la.exact("German" OR "English" OR "Danish") AND PEER(yes) AND pd(2005-2020)
```

AND

(ab((read OR reads OR reading) NEAR/1 (Attitude* OR Interest OR interests OR Motivat* OR Recreational OR Experience* OR Reading NEAR/1 Aloud OR engagement OR pleasure OR leisure)) OR ti((read OR reads OR reading) NEAR/1 (Attitude* OR Interest OR interests OR Motivat* OR Recreational OR Experience* OR Reading NEAR/1 Aloud OR engagement OR pleasure OR leisure)) OR su((read OR reads OR reading) NEAR/1 (Attitude* OR Interest OR interests OR Motivat* OR Recreational OR Experience* OR Reading NEAR/1 Aloud OR engagement OR pleasure OR leisure))) AND la.exact("German" OR "English" OR "Danish") AND PEER(yes) AND pd(2005-2020)

Søgestrengene i nordiske baser

Dansk:

læselyst* OR læsevane* OR højtlesning OR læseoplevelse OR (læsning AND (lyst OR motivation OR engagement OR glæde OR interesse)) and (barn* or børn or ung* or vuggestue* or børnehave* or dagtilbud* or skole* or ungdomsuddannelse*)

Norsk:

((lesing OR Lese) AND (barnehage* OR forskule* OR skule* OR skole* OR Grunnskole* OR ungdomskule OR ungdomsskole*) AND (høytlesing OR leseopplevelse OR litteratursamtale OR "lyst på lesing" OR "lese motivasjon" OR engasjement OR glede OR interesse*)) OR Leselyst* AND (barnehage* OR forskule* OR skule* OR skole* OR Grunnskole* OR ungdomskule OR ungdomsskole*)

Svensk:

läsning AND (barn OR förskola OR daginstitution* OR dagis OR skola OR skolverket OR ungdomsskola) AND (läslust OR lust OR högläsning OR intresse* OR läsintresse* OR "läs motivation" OR läsvana* OR engagemang OR glädje)

Engelsk:

Reading AND (Attitude* OR Appreciation OR Enjoy* OR Habit* OR Interest OR interests OR Joy OR Motivat* OR Recreational OR "Sustained Silent" OR Silent OR Experience* OR "Reading Aloud") AND (Pupil* OR Student* OR Child* OR "Young Adult*" OR Juvenile* OR Adolescence*)

Søgeresultater:

Ovenstående søgning gav følgende resultater:

- Samlede antal studier lagt ind i EPPI: 4777
- Dubletter: 163
- I alt antal studier i EPPI: 4614

Derudover gennemset 172 referencer, ikke lagt ind EPPI
Samlet antal vurderet 4786
Studier er gået videre til fuldtekstfremskaffelse 162

Inklusion og eksklusion af studier

De fundne studier er screenet i flere omgange, først på titel (4786 er screenet), dernæst på titel, abstrakt, konklusion og diskussion samt på en gennemgang af brødtekst (162 studier gennemgået, heraf er 61 ekskluderet). Efter kondenseringen udgjorde listen af inkluderede studier i alt 101.

Der blev desuden inkluderet 10 studier udgivet før 2005, som de fundne studier udpegede som særligt relevante. Det endelige antal inkluderede studier fra søgeprocessen udgør således 111. Af disse er 55 direkte inkluderet i oversigten.

I udarbejdelsen af oversigten blev endnu 19 udgivelser, som viste sig at være betydningsfulde for indsigt i børns læselyst, inkluderet. De udgjorde dels studier, som var blevet frasorteret tidligere i processen, studier som ikke var blevet fundet i søgeprocessen (fx psykologisk motivationsteori formidlet i artikler af Bandura og Deci & Ryan samt rammeværk for PISA og PIRLS) samt studier, som ikke udgjorde peer reviewede studier (fx Hansen, Pilgreen, Brok og Geer, Krashen og Dansk Fælles Mål).

Oversigten baserer sig følgende på 55 studier samt de ovennævnte 19 studier. Det vil sige i alt 74 studier

Inkluderet i forskningsoversigten er:

- Studier af skoleelever.
- Peer reviewede studier formidlet på engelsk, norsk, svensk og dansk.
- Studier af børns læsning af skøn- og faglitteratur.
- Studier af børns fritidslæsning og læsning i skoleregion.
- Teoretiske studier og empiriske studier, herunder interventionsstudier.

Ekskluderet i forskningsoversigten er:

- Studier med fokus på læsevanskeligheder (fx dysleksi samt afkodnings- og forståelsesvanskeligheder) og andre vanskeligheder (fx døve børn, børn med autisme eller adfærdsvanskeligheder)
- Studier med fokus på særlige dygtige ("gifted" eller "talented") læsere
- Studier med fokus på "undvigende læsere", altså på elever, der enten oplever læseudfordringer eller som kan læse, men ikke søger læsning som aktivitet
- Studier med fokus på læseteknik eller læsekompetence (læsehastighed, læseforståelse, afkodning), teststudier (gennemførelse og evaluering af læsetest)
- Studier med fokus på litteratur alene, ikke på læseren, og studier af læsning der er tæt knyttet til bestemte værker, genrer eller forfatterskaber.

- Studier med en særlig agenda (eks. læsning som social løftestang eller læselyst som vej til kritisk og historisk bevidsthed)
- Studier med fokus på elever med dansk eller andre sprog som andetsprog (DSA, EFL, ESL).
- Studier med fokus på matematik og naturvidenskabelige fag og studier med fokus på skrivning, og relationen læsning og skrivning
- Studier med fokus på akademisk læsning og læring
- Studier med fokus på læsning i hjemmet og på forældres betydning.
- Peer reviewede studier, hvor udgivelsespublikationen ikke fremgår af Uddannelses- og Forskningsministeriets BFI-liste for serier, 2020